

Африка

**Географічне положення.
Дослідження та освоєння
материка.**

7 клас

ПЛАН ВИВЧЕННЯ МАТЕРИКА

- 1. Загальні відомості.**
- 2. Фізико-географічне положення.**
- 3. Історія відкриття, дослідження та вивчення.**
- 4. Тектонічна будова, особливості рельєфу та корисні копалини.**
- 5. Клімат.**
- 6. Внутрішні води.**
- 7. Природні зони.**
- 8. Населення та політична карта.**

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Африка

У перекладі з латинської мови “африкус” означає “безморозний”, “той, що не знає холоду”.

□ Найспекотніший материк Землі з найбільшими у світі пустелями.

□ Площа — **30,3** млн км² (другий за розмірами після Євразії)

□ Населення — **1,3** млрд осіб

□ Середня висота — **650** м

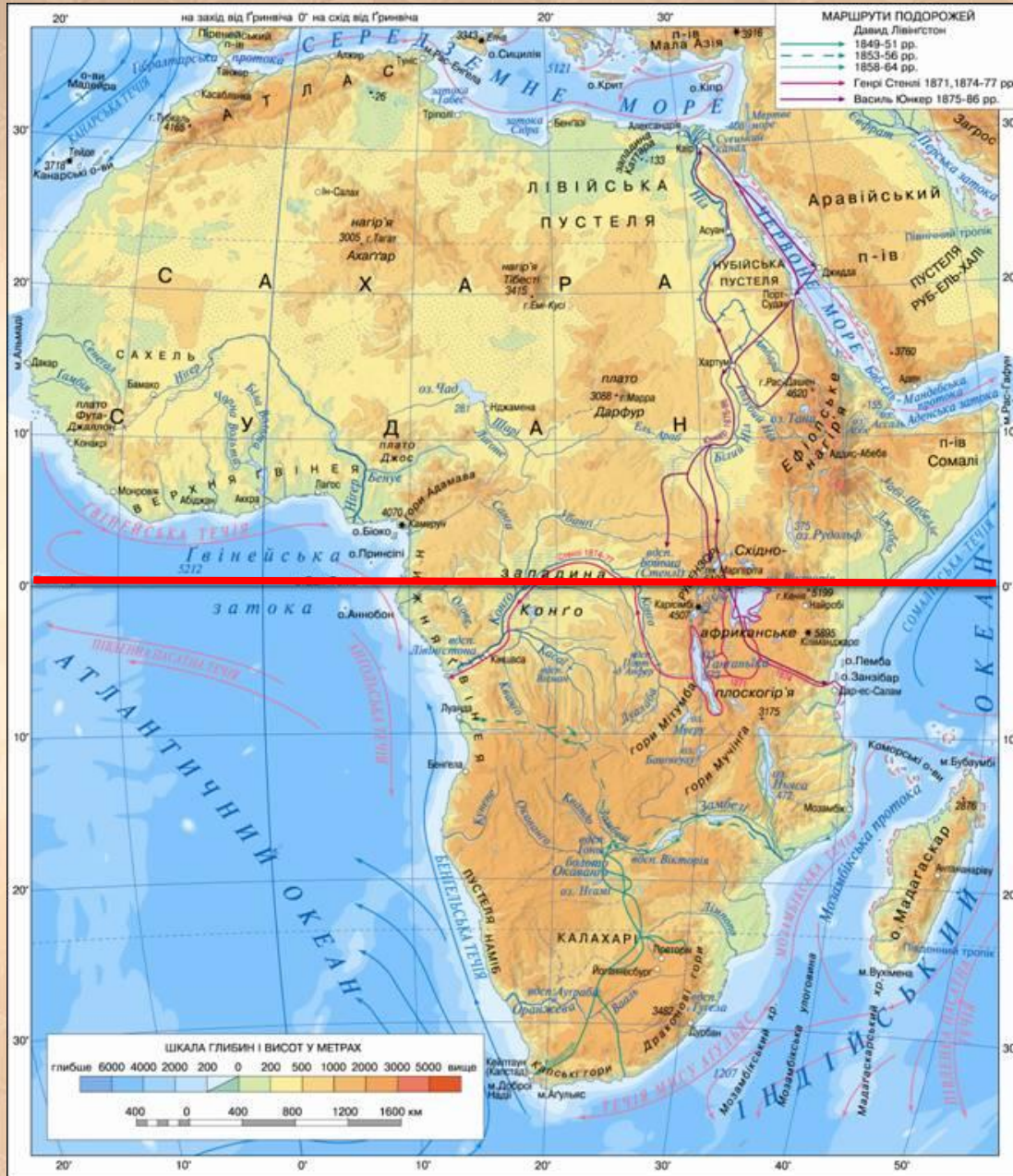
□ Найвища точка над рівнем моря — г. Кіліманджаро (**5895** м)

План вивчення ФГП материка

	План	Послідовність роботи
1	Положення відносно екватора	Установити, в якій півкулі (Північній чи Південній) розташована
2	Положення відносно початкового (нульового) меридіана	Установити, в якій півкулі (західній чи східній) розташована
3	Положення відносно океанів та морів	Визначити, які моря та океани омивають береги материка
4	Положення відносно інших материків	Визначити найближчі материки та що їх розділяє (протоки, канали)
5	Положення відносно кліматичних поясів	Визначити, в межах яких КП розташован материк
6	Крайні точки материка	Визначити: ☐ назви крайніх точок (мисів) ☐ координати крайніх точок;
7	Протяжність материка	Визначити: ☐ протяжність материка з півночі на південь; ☐ протяжність материка із заходу на схід;
8	Особливості берегової лінії	Визначити: <ul style="list-style-type: none">• сильно чи слабко розчленована;• які затоки вдаються в суходіл;• які великі півострови виступають в океан;• які великі острови та архіпелаги розташовані поблизу узбережжя материка

Положення відносно екватора

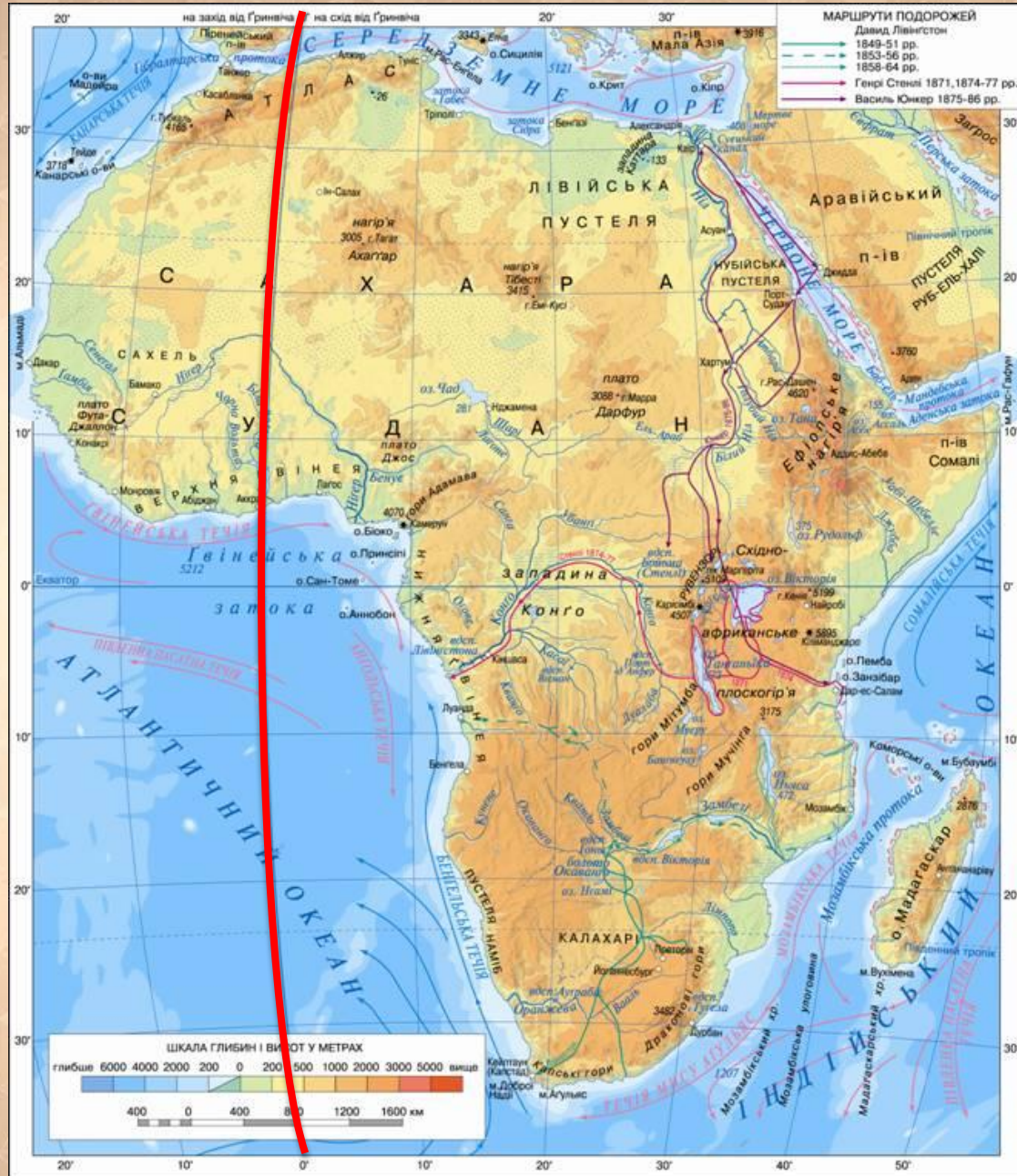

Своєрідність розташування Африки полягає в тому, що це єдиний материк, який майже посередині перетинається екватором

Отже, Африка лежить в обох півкулях Землі

І тому, коли в північній півкулі - літо, то в південній - зима

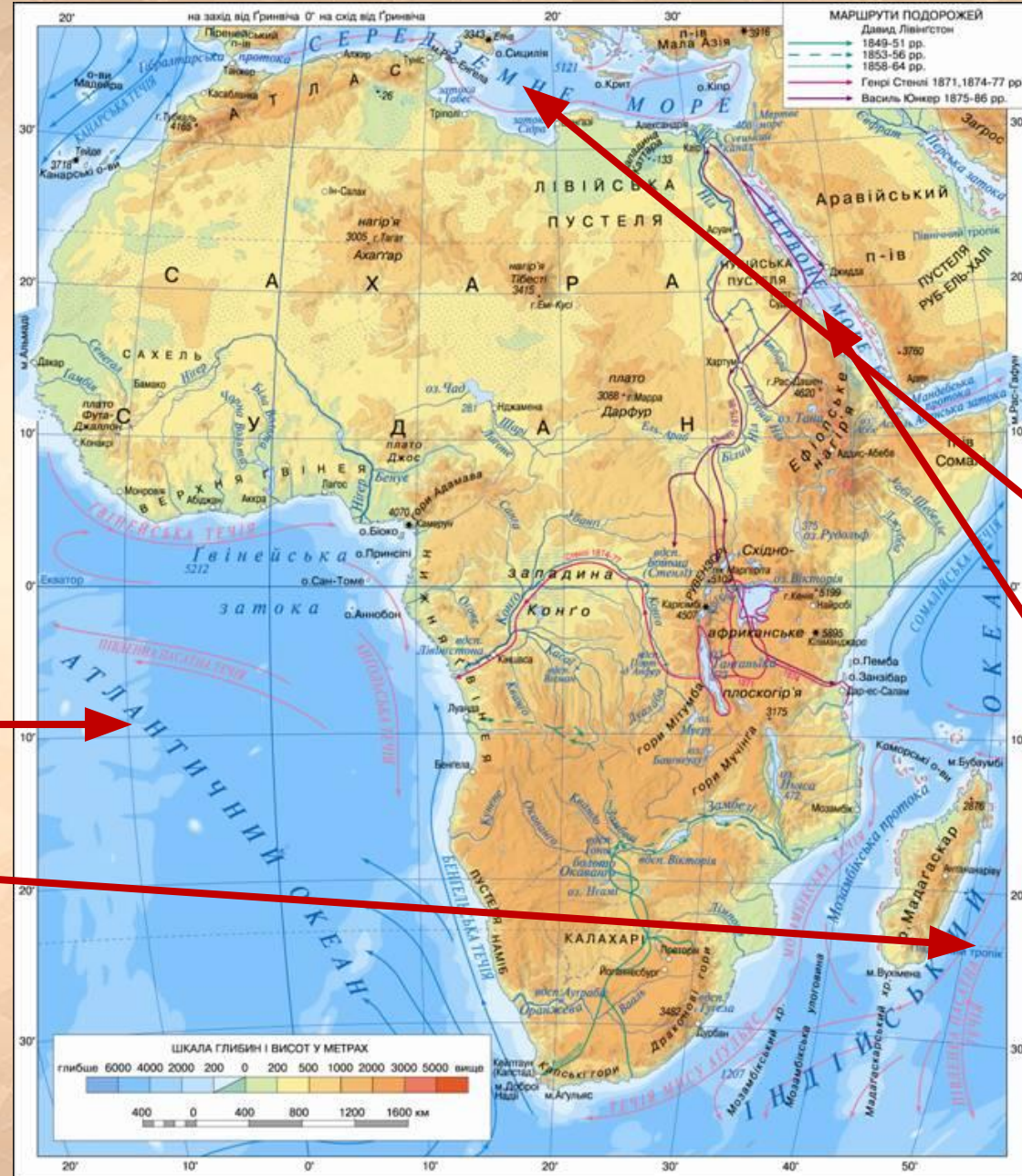
Положення відносно початкового меридіана

Відносно нульового меридіана континент майже повністю лежить у східній півкулі, лише невелика його частина — у західній

Положення відносно океанів та морів

Африка
омивається
водами
Середземного
моря - на півночі
Червоного моря -
північному сході

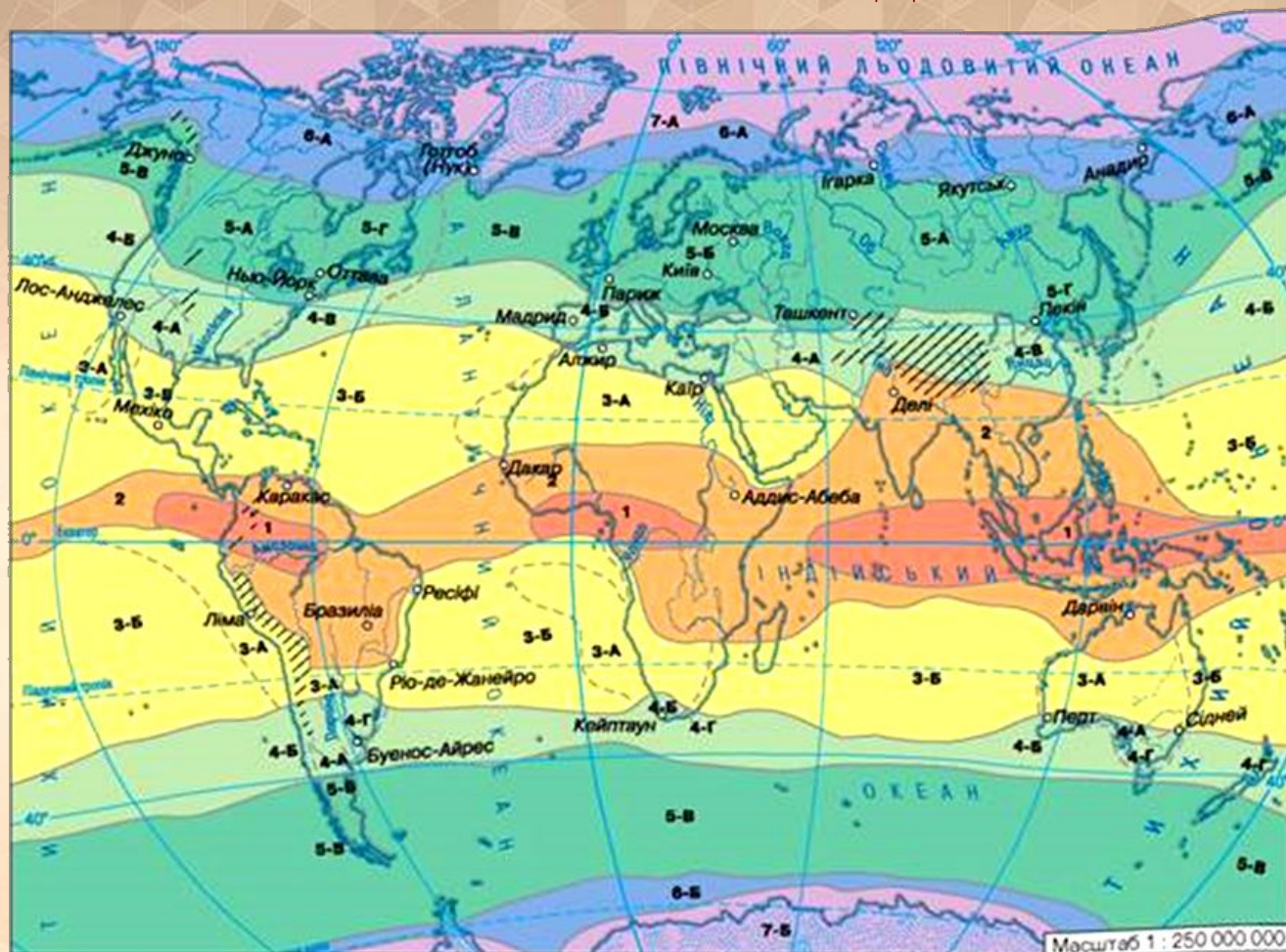
Африка омивається
водами
Атлантичного океану
- на заході
Індійського океану -
на сході

Положення відносно інших материків

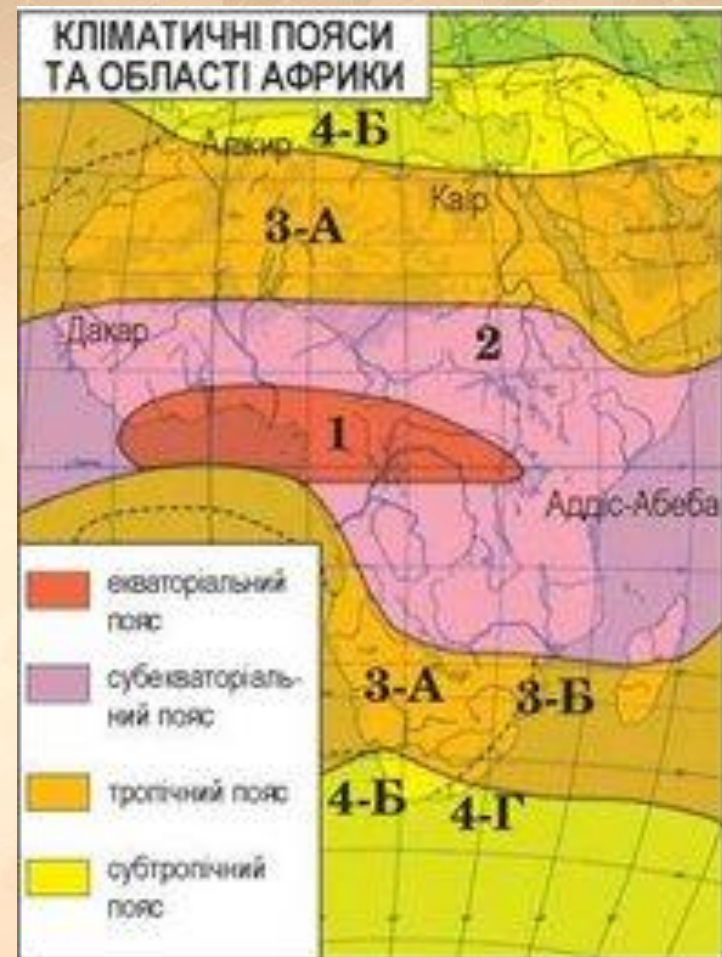

Африка майже впритул розташована до Євразії. Від Європи Африку відокремлює Гібралтарська протока Суецький канал та Баб-ель-Мандебська протока відокремлюють Африку від Азії Від інших материків Африка відокремлена водами Атлантичного та Індійського океанів

Положення відносно кліматичних поясів

1 Екваторіальний пояс	4-Б середземноморського мусонного	6 Субарктичний і субантарктичний пояси	Области високогірного клімату
2 Субекваторіальні пояси	4-Г із рівномірним зволоженням	6-А Клімат субарктичний	Межі кліматичних поясів
3 Тропічні пояси	5 Помірні пояси	6-Б Клімат субантарктичний із прохолодним вологим літом і морозною зимою	Межі кліматичних областей
Области тропічного клімату	Области помірного клімату	7 Арктичний і антарктичний пояси	
3-А пустельного	5-А континентального помірно	7-А Клімат арктичний	
3-Б вологого	5-Б континентального морського	7-Б Клімат антарктичний із найморознішою на земній кулі зимою	
4 Субтропічні пояси	5-Г мусонного		
Области субтропічного клімату			
4-А континентального			

Мал. 2.14. Кліматичні пояси і області в Африці (області: 3-А — пустельного, 3-Б — вологого, 4-Б — середземноморського, 4-Г — з рівномірним зволоженням)

Крайні точки материка

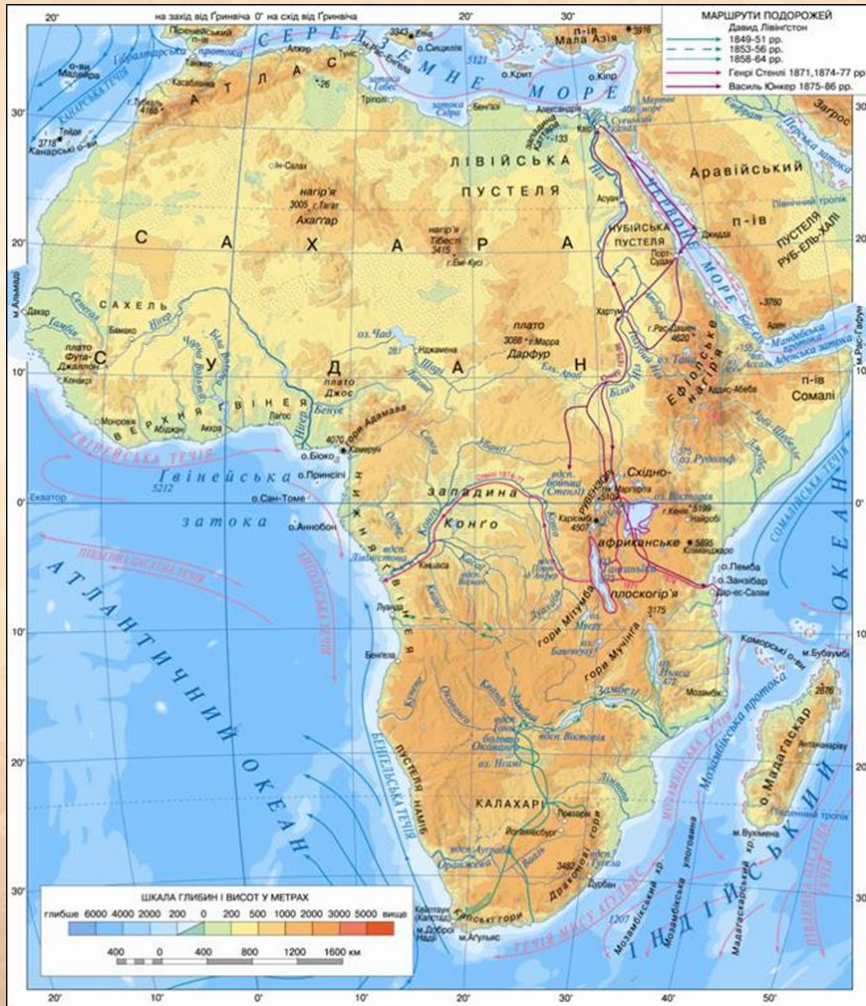
північна — мис Рас-Енгела
південна — мис Агульяс
(Голковий)
західна — мис Альмаді
східна — мис Рас-Гафун

Крайні точки материка

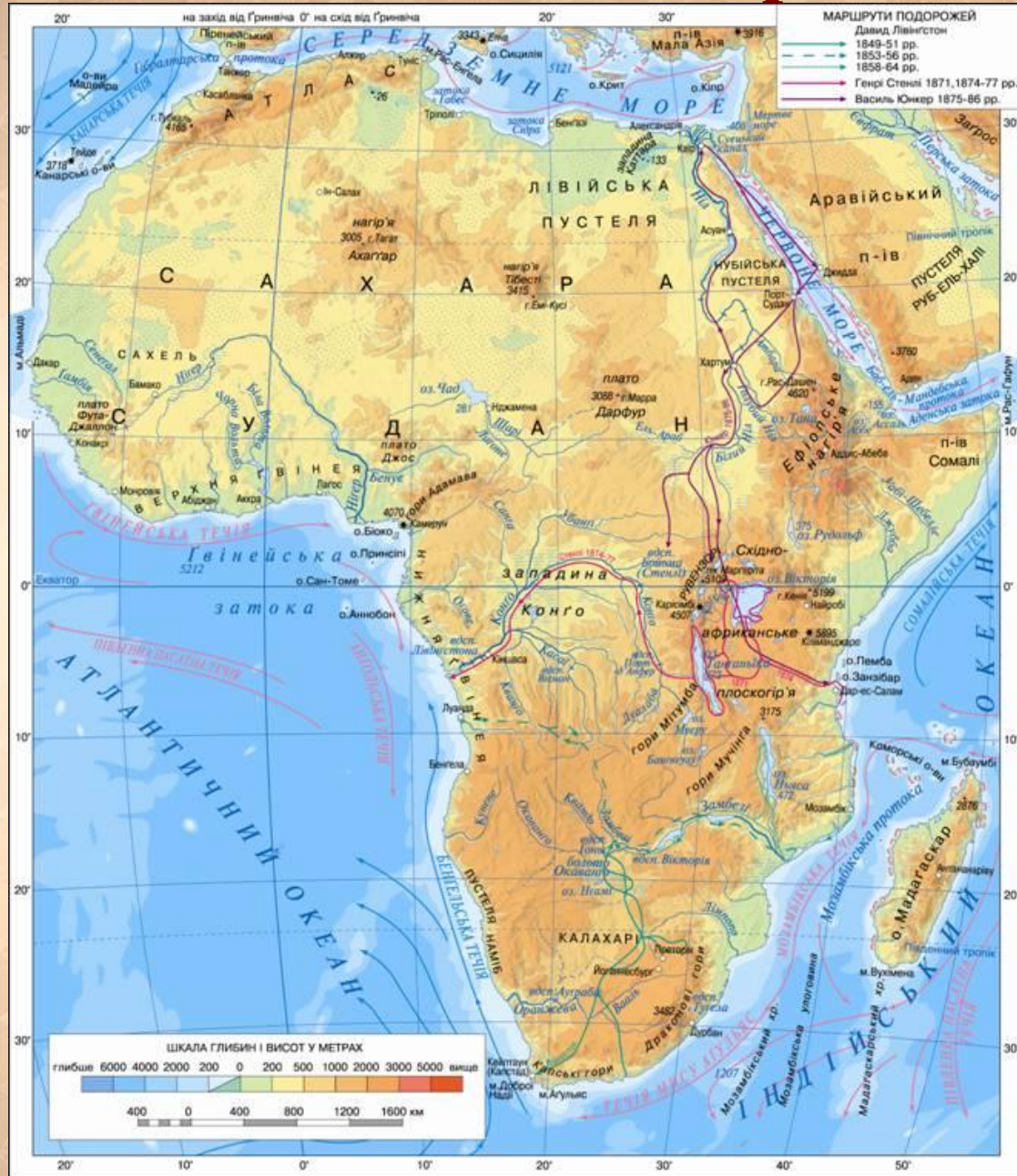
Практична робота

«Визначення географічних координат крайніх точок і протяжності материка з півночі на південь та із заходу на схід»

Північна	Південна	Західна	Східна
м. Рас – Энгела	м. Агульяс	м. Альмаді	м. Рас - Гафун

Крайні точки материка

Перевірте свої результати

Північна	Південна	Західна	Східна
м. Рас – Енгела	м. Агульяс	м. Альмаді	м. Рас - Гафун
37° пн.ш. 10° сх.д.	35° пд..ш. 20° сх.д.	14° пн.ш. 17° зх.д.	10° пн.ш. 51° сх.д.

Протяжність материка

Практична робота (продовження)

1. Відстань з півночі на південь вздовж 20° сх.д. в градусах і км

$$32^{\circ} + 35^{\circ} = 67^{\circ}$$

$$67^{\circ} \times 111 \text{ км} = \underline{7\,437 \text{ км}}$$

$$350 \text{ км} \times 21,1 \text{ см} = \underline{7\,385 \text{ км}}$$

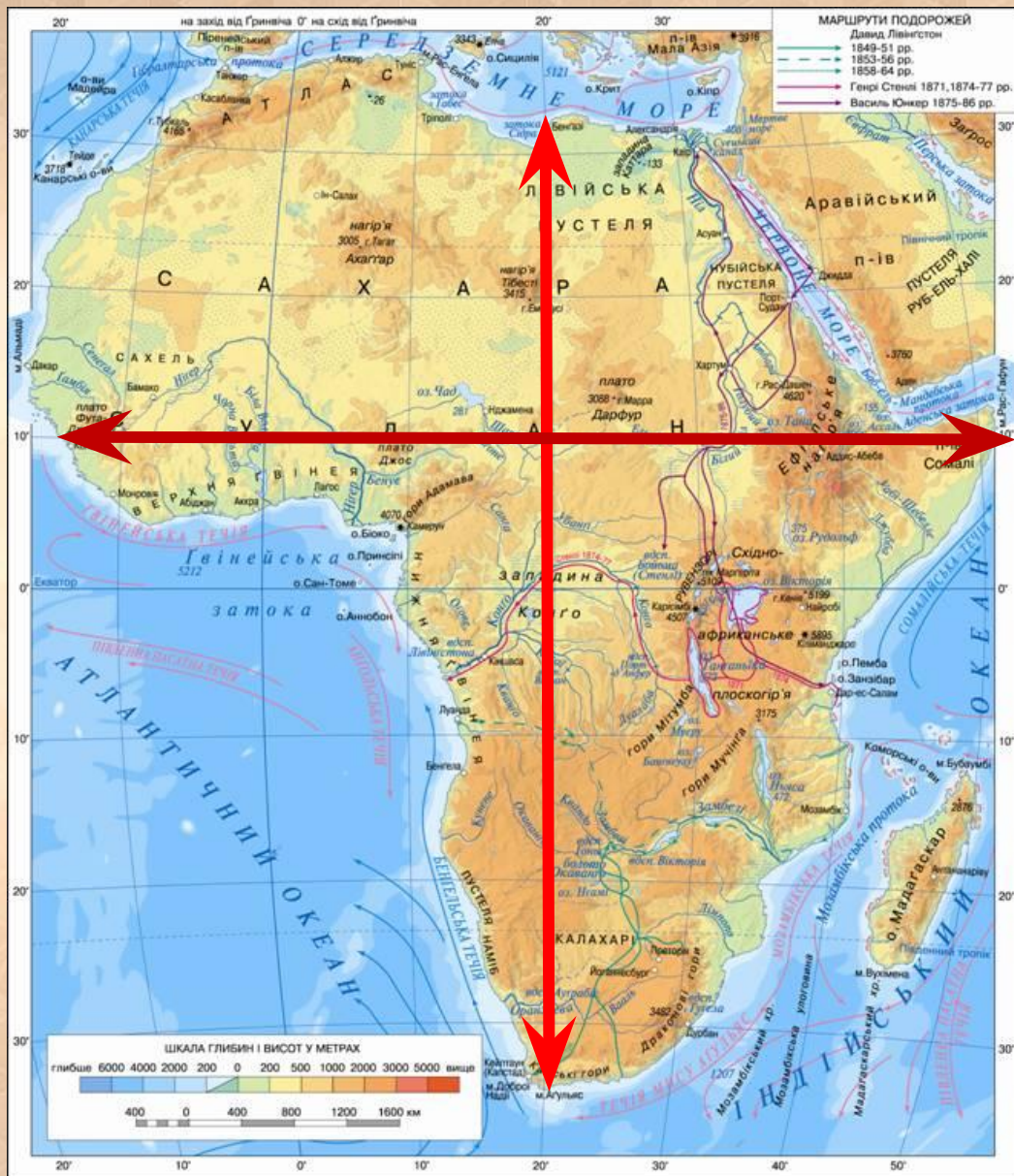
2. Відстань із заходу на схід вздовж 10° пн. ш. в градусах і км

$$14^{\circ} + 52^{\circ} = 66^{\circ}$$

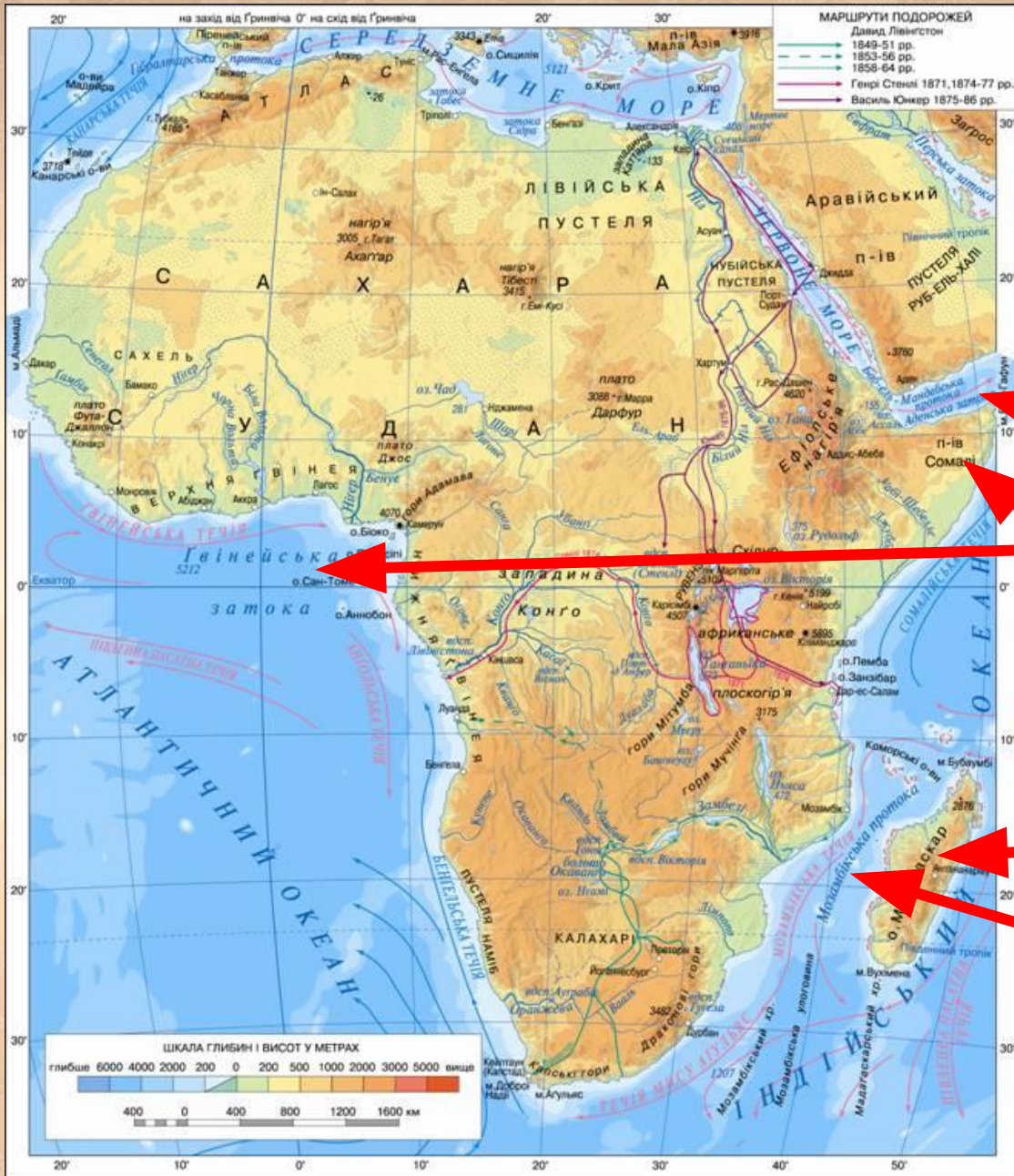
$$66^{\circ} \times 109,6 \text{ км} = \underline{7\,233,6 \text{ км}}$$

$$350 \text{ км} \times 20,3 \text{ см} = \underline{7\,105 \text{ км}}$$

3. Порівняти результати, зробити висновки

Особливості берегової лінії

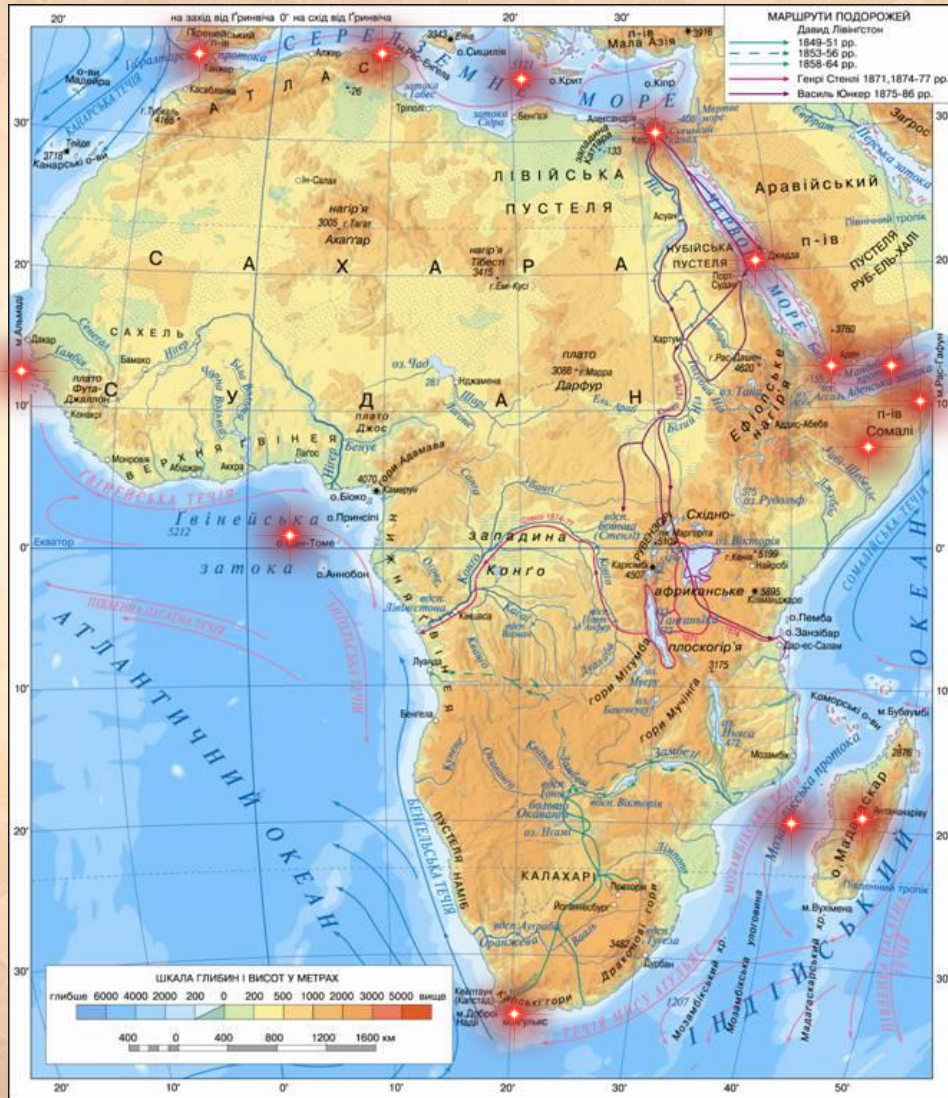
- Берегова лінія Африки слабо розчленована.
- Найбільші затоки: Аденська та Гвінейська
- На сході виступає єдиний великий півострів Сомалі
- Найбільший острів Мадагаскар від материка відокремлений Мозамбіцькою протокою

Практична робота

«Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Африки»

На контурній карті підпишіть назви

1. крайніх точок Африки: мисів —
Рас-Енгела
Агульяс
Альмаді
Рас-Гафун
2. острова Мадагаскар
3. півострова Сомалі
4. заток: Гвінейська
Аденська
5. проток:
Гібралтарська
Баб-ель-Мандебська
Мозамбіцька
6. морів: Середземне
Червоне

Дослідження та освоєння материка

Етапи дослідження Африки

Перший: від найдавніших часів (фінікійці) до **VII** ст. (вторгнення арабів)

Другий: **XV** ст. — середина **XIX** ст. Колонізація материка європейцями

Третій: **XIX-XX** ст. — дослідження внутрішніх районів материка (Давід Лівінгстон, Генрі Стенлі, Микола Вавилов, Василь Юнкер, Єгор Ковалевський та ін.)

Сучасні дослідження на материку пов'язані з вивченням тектонічної та геоморфологічної будови Великих Африканських розломів.

Дослідження та освоєння материка

**Бартоломеу
Діаш
(1450 – 1500)**

- Проплив уздовж західного узбережжя Африки і досягнув її південних окраїн
- Відкрив миси Доброї Надії і Агульяс

Дослідження та освоєння материка

Васко
да Гама
(1469 – 1524)

- Продовжив відкриття південних берегів Африки.
- Обігнув Південну Африку, пройшов вздовж східного узбережжя материка,
- першим із європейців перетнув Індійський океан і досяг берегів Індії

Дослідження та освоєння материка

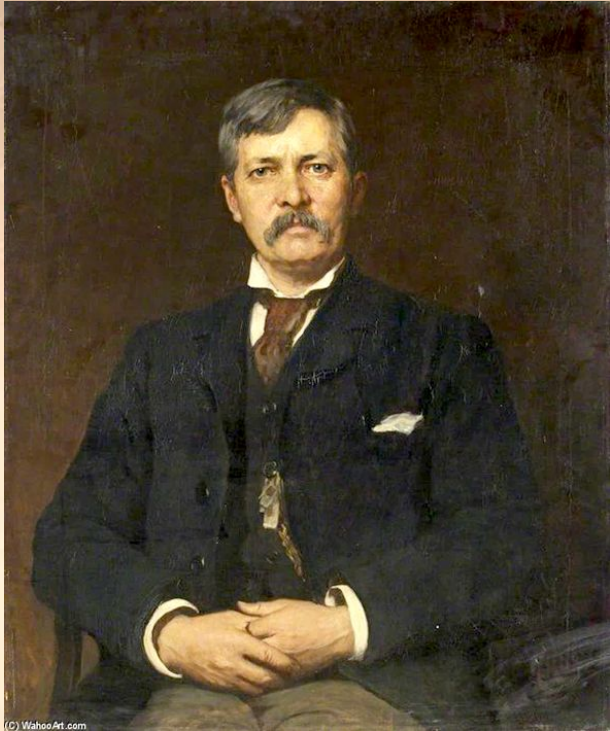
Девід Лівінгстон
(1813–1873)

- Вперше перетнув материк із заходу на схід, від океану до океану
- Він проплив по річці Замбезі, відкрив на ній великий водоспад Вікторія, описав озера, рослини і тварин
- Дослідник перетнув Калахарі і встановив, що це не пустеля, а напівпустеля

Дослідження та освоєння материка

Генрі Стенлі
(1813–1873)

- Досліджував береги озера Танганьїка
- Перетнув материк у районі екватора
- Розвідав річку Конго по всій її довжині
- Відкрив гірський масив Рувензорі і розгадав загадку витoku Нілу: ним, як з'ясувалося, є річка Кагера, що впадає в озеро Вікторія
- Г. Стенлі вважають першим європейським дослідником, хто побачив племена пігмеїв

Дослідження та освоєння материка

Єгор Ковалевський
(1809 –1868)

- Пройшов пустелею з Єгипту в Судан та Ефіопію
- Провів геологічні дослідження на північному сході Африки, де вдалося одному з перших вказати правильне ГП витоків Білого Нілу

- Склав аналіз нільського басейну, зробив опис побуту місцевого населення
- Про свої дослідження написав книги «Подорож до внутрішньої Африки» та «Нільський басейн»

ПІДСУМУЄМО

- Африка — другий за розміром території материк світу, який майже повністю лежить у Східній півкулі, посередині перетинається екватором, розташований між двома тропіками в жаркому поясі
- Перші географічні знання про Африку зібрали ще до нашої ери стародавні єгиптяни та фінікійці
- Відкриття, зроблені у ХІХ ст. Девідом Лівінгстоном і Генрі Стенлі, відкрили світові внутрішні райони Африки

Африка

**Географічне положення.
Дослідження та освоєння
материка.**